

Minister, for at han ikke har fulgt den Vej, som det ærede Medlem idag har anvist, men har erklæret, at han vilde gaae Lovgivningsveien; vi kunde ellers let komme til lignende ubehagelige Forhandlinger som dem, vi have haft angaaende den Kongelige Anordning af 2den Oktober 1862.

Tfærnning: Jeg gjentager nu, ligesom dengang, at jeg er overbevist om, at her ligger to forskjellige Slags Handlinger for. Den ene indeholdes i § 81, nemlig Anerkjendelse af, at vedkommende Samsund har gjort Rede for, at dets Værdomme ikke strider mod Sædelighed og den offentlige Orden, saa at der altsaa fra den Side Intet er iveien for, at det faaer Anerkjendelse efter § 83, og den anden i selve den borgerlige Anerkjendelse efter § 83. Nu siger jeg, at efter § 83 skal Anerkjendelsen gives ved Lov; det har været forberedt at give denne ved kongelig Resolution, og der er ingen Grund for Ministeren til at standse denne Tfærnning, eftersom han derved ikke paatager sig nogen Ansvarlighed. Er den kongelige Resolution ikke gyldig til at give den Rettighed, her er Spørgsmaal om, saa vil det vise sig, naar Nogen optræder klagende imod Gyldigheden, og saa kan Loven komme. Og hvorfor tilraader jeg Ministeren dette? Jeg tilraader det af simple administrative Klogskabs-Hensyn, blandt Andet for ikke paa Grund af Ministerstifter at krænte, besvære eller bebyrde Befolkningen, navnlig i dens kirkelige Liv, hvor Saadant ikke er nødvendigt. Hvis man, hver Gang et saadant Ministerstifte indtræder, tillige stifter Principer og Handlemaade, saa kommer man tilsidst til at staae fast, og saa komme vi ligeoverfor Andre af vore Medborgere, der maatte formode efter Grundloven, at det laa for som en ganske simpel og ligefrem Sag, der maatte kunne afgjøres i en Haandevending, om jeg saa maa sige, til at fortrædige dem til ingen Nytte. Her er Spørgsmaalet dette, om Anerkjendelsen skal skee ved Lov eller ikke. Den forrige Regjering kom til, at det skulde skee ved kongelig Resolution, og der er ingen Fare ved at fuldbyrde den Handling, der saaledes er begyndt; thi er den ikke tilfredsstillende eller fyldestgjørende nok, saa kan den blive yderligere

fyldbestgjort. Altsaa endnu engang: den ærede Minister som Kultusminister har kun at give denne Erklæring til Lovgivningsmagten i Henhold til § 81. Sagen, seet fra et borgerligt Standpunkt, der ikke ligger under Kultusministeriet, har med § 83 at gjøre; men vi kunne ikke benytte § 83 førend § 81 er fyldestgjort fra den Side, der er den afgjørende Autoritet i saa Henseende. Altsaa maa Ministeren ibetmindste svare vedkommende Samsund: Efterat have undersøgt de foreliggende Paapirer har jeg erkjendt, at Samsundet fra min Side maa være berettiget til at kunne blive anerkjendt, men jeg for min Part kan ikke indstille det til Anerkjendelse, da dette alene maa skee ved Lov; og derefter kunde En af os træde frem med et Lovforslag, beraabende sig paa Ministerens Erklæring, og vi kom da atter ind paa det uhykkelige Bippebræt, hvorpaa vi saa ofte komme. Vi troe, at vi ere berettigede til at gjøre Forslag om en Lov, og saa bliver der i en ganske anden Retning og fra en heel anden Side gjort Indsigelser. Lad os tænke os, at Ministeren stifter og der næste Aar kommer en anden Kultusminister og at denne paa een Gang, naar han tog Brillen eller tre Dienglas paa, skulde finde, at der var Noget hos Dissenterne, som den ærede Minister kalder dem, der ikke svarede til, hvad han forlangte, for at de kunde anerkjendes. Han kunde f. Ex. synes, at deres Værere hverken lærte Græsk eller Latin, og deraf kunde han finde Anledning til at sige, at dette Samsund ikke gav den fornødne Sikkerhed for at kunne blive borgerlig anerkjendt. Det er ikke umuligt, at man kunde faae en saadan Minister, der kunde mene dette — jeg har seet lige saa forunderlige Ting før — og saa stode vi atter fast. Naar derimod Ministeren ganske simpelt svarer Samsundet: „Fra min Side er der Intet i Veien, der er ikke nogen kirkelig Hindring i Veien for, at Samsundet kan blive anerkjendt, men hvad det Borgerlige angaaer, da er det en anden Sag,“ saa vilde dette have en stor Betydning. Den ærede Minister maa ikke tage mig det ilde op, men jeg siger, at kirkelige Hindringer ere et Begreb, som Mange frygte for at see opstillet fra alle kirkelige Mænd. Der er meget saa viede kir-